

Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language

Geliş/Received: 19.03.2023 Kabul/Accepted: 14.06.2023

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitaplarında (B1-B2) Yer Alan Okuma Etkinliklerinin Okuma Becerisine Yönelik İncelenmesi

Damla İLBİLGİ^a

Nahide İrem AZIZOĞLU^b

^a Sakarya Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi Programı Yüksek Lisans Öğrencisi, SAKARYA, TÜRKİYE, damlailbilgi@hotmail.co.uk
ID : 0000-0001-6122-3193

^b Doç. Dr. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Eğitim Fakültesi, Sakarya Üniversitesi, SAKARYA, TÜRKİYE, azizoglu@sakarya.edu.tr
ID : 0000-0003-2738-9856

Öz. Okuma becerisi yabancı dil öğretim sürecinde en önemli unsurlarından biridir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim materyallerinden biri olan ders kitaplarında farklı okuma becerilerini içeren metinlere yer verilmelidir. Bu araştırmanın amacı, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki etkinliklerin kapsamlı şekilde analiz edilmesi ve ileride yapılacak çalışmalar için alana katkı sağlamaktır. Araştırmada B1 ve B2 düzeyinde Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitapları kullanılmıştır. Verilerin doküman incelemesine dayalı toplandığı araştırmada kitaplarda yer alan okuma metinleri, 8 farklı okuma becerisi (başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme, okunan metne uygun başlık önerme, okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme, okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma, okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme, okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma, okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme, okunan metnin özetini çıkarma) bakımından analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlara göre ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin okuduğunu anlama için gerekli bazı okuma becerileri (başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme, okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma, okunan metnin özetini çıkarma) yönünden eksik olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ders kitapları, okuma becerisi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma metinleri.

An Analysis of Reading Activities in The Coursebooks Yeni İstanbul (B1-B2) In Terms of Reading Skill

Abstract. Reading skills is one of the main factors in language teaching process. Course books which are among the materials for Turkish as a foreign language should consist of reading texts including different reading skills. In this study reading skills that are used for analysing the reading texts are presented. Yeni İstanbul Turkish for International Students Course Books at B1-B2 levels are used in this research. In this study in which the data were obtained from document analysis reading texts were examined in terms of 8 different reading skills (predicting, generalizing, guessing the meaning, surveying, scanning, finding the main idea and supporting

ideas, transferring the ideas, summarizing). The aim of this study is to analyse the reading texts extensively which are used in Yeni İstanbul course books and contribute to this field for further studies. According to the results received from the study show that reading texts used in the course books lack some of the reading skills (predicting, finding the main idea and supporting ideas, summarizing) that are necessary for reading comprehension.

Keywords: Turkish course books, reading skills, Turkish as a foreign language, reading texts, reading comprehension

1. GİRİŞ

Dil yapısı dört temel dil becerisinden oluşan bir bütündür. Algılayıcı beceriler, dinleme ve okuma için kullanılan bir terim olup verilen söylem ya da metinden anlamın çıkarılmasına dayanmaktadır. Üretici beceriler ise konuşma ve yazma için kullanılan bir terimdir. Üretici beceriler dili kullananların kendilerini ifade etmelerine dayanmaktadır. Bireyler okurken ve yazarken yeni bir ürün ortaya koyduğu için dilin etkin olarak kullanılması söz konusudur.

Algılayıcı ve üretici beceriler genellikle birçok yolla birbirini beslemektedir. Söylediğimiz ve yazdığımız şeyleri duyduklarımız ve gördüklerimiz etkilemektedir. Dil ile ilgili en önemli bilgilerimizi bize sunulan dilsel girdi sayesinde ediniriz. Dolayısıyla anlamlı bir girdiyi ne kadar çok okur ya da dinlersek, daha fazla dilsel bilgiyi edinir, fark eder ve öğreniriz. (Harmer, 2007, s. 265-266).

Okuma, zihnin yazılı semboller aracılığıyla anlam çıkarma etkinliğidir. Okurken sadece bilişsel değil gözlerimiz ve işitsel organlarımız gibi psikomotor beceriler de sürece dahil olmaktadır. Dil öğrenme sürecinde okuyarak belli bir konuda bilgi sahibi oluruz. Etkili bir okuma, sadece anlamayı değil aynı zamanda odaklanmayı da geliştirir ve artırır. Dinleme ve okuma becerilerimizi belli etkinliklerle geliştirmek, herhangi bir konuda konuşma özgüvenimizi de artıracaktır (Sreena ve Ilankumaran, 2018).

Yazılı bir metin içerisinde sözcüklerin doğru telaffuz edilmesi gerçek anlamda okuma değildir. Gerçek anlamda okumadan söz edilebilmesi için metinden anlam çıkarılması gerekmektedir (Demirel, 2012). Anadil öğrenme sürecinde dinleme ve konuşma becerileri okuma ve yazmadan önce gelişir. Erken yaşlarda kazanılmış okuma alışkanlığı çocuğun yaşamının ileri dönemlerinde etkili olacağı için bu alışkanlığın kazanılmasında çocukluk döneminin önemi çok büyüktür (MEB EARGED, 2007). Yeni bir dil öğrenirken de öğreticilerin akademik kaygılarından ötürü okuma ve yazma becerileri, dinleme ve konuşmanın önüne geçmektedir. Yabancı dil öğrencileri yabancı dilde okuma becerilerini geliştirmek için iyi bir dilbilgisi ve söylem bilgisine sahip olmalıdır. Ayrıca anadili ve yabancı dil arasındaki dilbilimsel farklılık düzeyi de metni anlama düzeyini etkilemektedir (Yaylı, 2014, s. 60). “Yabancı dil olarak Türkçe öğreten bir öğretmen, okuduğunu anlama becerisi kazandırabilmek için Türkçe seslerin tanıtılması, akıcı okumanın sağlanması, kelime bilgisi, dil bilgisi gibi pek çok bilişsel beceri öğretmek durumundadır.” (Altunkaya ve Erdem, 2017, s.60). Alanda yapılmış çalışmalar dikkate alındığında akıcı metin okumayla kavrama arasındaki bir ilişki olduğu söylenebilir. (Ülper, 2018). Metinler oluşturulurken anadilde okuma ve yabancı dilde okuma arasındaki farklar göz önüne alınmalıdır. Diller arası yapısal ve işlemsel farklılıklar kadar bireysel ve sosyo-kültürel farklılıkların da olduğu unutulmamalıdır (Yaylı, 2014, s. 67).

Okuduğunu anlamayı etkileyen en önemli faktörlerden biri konu ile ilgili sahip olduğumuz ön bilgidir. Okumadan önce bir metnin konusunu ne ölçüde anladığımız okuma sırasında ve okuma sonrası o konuyu anlama oranımızı da etkilemektedir. Fakat çoğunlukla okuduğunu anlama çalışmaları düzenlenirken ön

bilgi oluşturma aşaması göz ardı edilmektedir. Hâlbuki ön bilgi edinme, okuma esnasında edinilen bilgilerin düzenlenmesinde bir çerçeve oluşturmakta ve metni okuma sürecinde okuyucuya rehberlik etmektedir. Okunacak metin ile ilgili ön bilgi sahibi olma, okuyucuya metinle ilgili çıkarım yapmasını da sağlar. Ayrıca metinde geçen herhangi bir kelimenin birden çok anlamından doğru olanı fark etmemize de imkân verir. (Catts, 2022).

Yabancı dilde okuma, dikkatin, belleğin, algılama ve kavrama süreçlerinin de dahil olduğu bir işlemdir. Okuyucu hedef dil ile ilgili sözcüklere, tümce yapısına ve kültürel boyutuna hâkim olması gerekmektedir. Bu nedenle okumanın pasif bir aktiviteden çok aktif ve yaratıcı bir işlem olduğunu söyleyebiliriz. Okumanın çok katmanlı ve karmaşık yapısı nedeniyle ana dili öğretiminde ve yabancı dil öğretiminde okuma becerisine ilişkin yapılacak çalışmalar önem kazanmaktadır. Yabancı dilde okuma sürecinde okuyucunun o dilin kültürel boyutuna, sözcük dağarcığına ya da tümce yapısına sahip olması gerekmektedir. Okumanın anlamak için yapıldığını göz önünde bulundurduğumuzda, okuyucunun fikirler arası bağlantı kurması beklenmektedir. Çünkü okuma, okuyucunun metindeki bilgiler ile kendi bilgi, düşünce ve deneyimlerini etkileşim içinde kullandığı aktif bir süreçtir. Bu bağlamda okumanın hem bilgi birikimi hem de mekanik beceriler gerektirdiğini söyleyebiliriz (Er, 2015, s. 215-216).

1.1 Amaç

Yabancı dilde okumak anadilde okumaktan oldukça farklı anlama süreçleri içerdiği için ana dili ve yabancı dilde okuma farklılıklarının okuma metinlerinin seçiminde göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Yabancı dil öğretiminde belli okuma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Demirel'in (2012, s. 110) sözünü ettiği okuma becerileri şunlardır:

1. Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme (Predicting)
2. Okunan metne uygun başlık önerme (Generalizing)
3. Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (Guessing the meaning)
4. Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (Surveying)
5. Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (Scanning)
6. Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma (Finding the main idea and supporting ideas)
7. Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (Transferring the ideas)
8. Okunan metnin özeti çıkarma (Summarizing)

Yabancı dil öğretiminde derslerde sıklıkla kullanılan kaynaklardan bir tanesi de ders kitaplarıdır. Öğretim sürecinde önemli olduğu bilinen ders kitaplarında dil becerilerinin her birine yer verilmesi, hedef kitleye uygun farklı etkinlikler ile ders kitaplarının zenginleştirilmiş olması gereklidir. Bu bağlamda araştırmada yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış olan Yeni İstanbul kitaplarının sözü edilen okuma becerileri bakımından karşılaştırılıp analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Ortaya konan analiz sayesinde B1 ve B2 seviyesindeki ders kitaplarında yer alan okuma etkinliklerinin okuma becerileri bakımından incelenmesi ve gereken düzenlemelere ilişkin öneriler sunulması hedeflenmektedir. Bu çalışmanın Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimine katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Bu tür bir inceleme, öğretmenlere ve dil öğrenme materyali hazırlayanlara, Türkçe okuma becerilerini geliştirmeye odaklanarak daha etkili materyaller hazırlama konusunda rehberlik edebilir.

1.2 Problem

Yabancılara Türkçe öğretiminde okuma materyalleri yaygın bir şekilde kullanılmaktadır ancak bu materyallerin öğrencilerin okuma becerilerini nasıl etkilediği hakkında yeterli bilgi mevcut değildir. Dolayısıyla, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan okuma materyallerinin belli beceriler bakımından incelenmesi, öğretmenlere ve materyal hazırlayanlara hangi tür materyallerin daha etkili olduğunu belirleme konusunda yardımcı olacaktır. Yabancı dil öğrenim sürecinde metinlerin bireylerin ön bilgilerine uygun olması gerekmektedir. Ayrıca öğreticilerin, öğrenenlerin hedef dildeki metinleri doğru biçimde anlaması için metin seçimlerine dikkat etmesi önemlidir. (Başkan ve Ustabulut, 2020). Bu nedenle yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarında farklı okuma becerilerine odaklanan etkinliklere yer verilmelidir.

2. YÖNTEM

Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, bir durumu tanımlamaya yöneliktir. Verilerin analizi nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak yapılmıştır. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach, 2013). Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin ve Strauss, 2008). Belgesel tarama olarak da bilinen doküman analizi belli amaca dönük kaynakları bulma, not alma ve değerlendirme işlemlerinden oluşmaktadır (Karasar, 2014, s. 183). Çalışmada örneklem olarak Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Öğretim Seti B1 ve B2 düzey kitapları ele alınmıştır. Doküman analizi yaklaşımı ile Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Öğretim Seti B1 ve B2 düzey kitapları okuma becerileri açısından incelenmiştir.

2.1 İncelenen Eserler

Araştırmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti B1-B2 ders kitaplarında yer alan okuma metinleri kullanılacaktır. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti; A1- A2 (Temel), B1-B2 (Orta) ve C1- C1+ (İleri) olmak üzere üç kitaptan oluşmaktadır. Öğretim seti Avrupa Ortak Dil Kriterleri'nde belirlenmiş dil düzeylerine uygun biçimde düzenlenmiştir. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim Seti, konu alanlarına göre düzenlenmiş 6 üniteden oluşmaktadır. Her bir ünite, üç farklı alt konuya ayrılmış ve ünite başlarında öğretilmesi hedeflenen beceriler, dil bilgisi konuları ve kelime grupları sunulmuştur. Okuma bölümünde öğrencilerin düzeyine uygun, ünitenin konu alanlarıyla ilgili ve o üniteye öğretilecek dil bilgisi yapılarının yer aldığı metinler yer almaktadır. Toplamda 18 adet okuma metni bulunmaktadır. Her bir ünitenin ve incelenecek okuma etkinliklerinin isimleri, etkinlik soruları ve etkinliğe yönelik açıklamalara bulgular kısmında yer verilmiştir.

2.2 Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan ders kitaplarında yer alan okuma metinleri 8 maddelik okuma becerileri baz alınarak incelenmiştir. Her bir ünitenin okuma bölümlerinde yer alan okuma etkinlikleri ve bu etkinliklerle ilgili sorular aşağıda sözü edilen beceriler bakımından analiz edilmiştir.

1. Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme (Predicting)
2. Okunan metne uygun başlık önerme (Generalizing)

3. Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (Guessing the meaning)
4. Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (Surveying)
5. Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (Scanning)
6. Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma (Finding the main idea and supporting ideas)
7. Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (Transferring the ideas)
8. Okunan metnin özetini çıkarma (Summarizing) (Demirel, 2012, s. 110)

2.3 Verilerin analizi

Araştırmada veri analizi olarak betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz, araştırmada elde edilen verilerin özetlenmesi, sınıflandırılması, yorumlanması ve açıklanması sürecidir. Bu analiz türü, araştırmacıların elde ettikleri verileri daha iyi anlamalarına ve yorumlamalarına yardımcı olur (Karasar, 2014). Betimsel analizde elde edilen bulgular araştırmacı tarafından, daha önceden hazırlanan başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır. Araştırmada seçilen kitaplarda yer alan okuma metinleri tek tek incelenmiş ve hangi okuma becerilerini kapsadığı tablo halinde sunulmuştur.

3. BULGULAR

Bu bölümde çalışmada ele alınan ders kitaplarının içerikleri tablolaştırılarak ünite ve okuma etkinliklerinin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına yönelik açıklama verilmiştir. Böylece ders kitaplarında yer alan okuma bölümleri ortaya konmuş ve bu bölümlerdeki etkinlikler okuma becerileri bakımından incelenmiştir.

3.1 Yeni İstanbul Ders Kitabı B1 Düzeyinin Okuma Becerileri Açısından İncelenmesi

Yeni İstanbul Ders Kitabı B1 düzeyi 1. Üniteye yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B1) 1. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 1	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Yeni Bir Hayat 1A	Nasıl bir ev arıyorsunuz?	1. Soruları metne göre cevaplayalım. 2. Ya siz?	1. Verilen diyaloga göre hazırlanan sorular metne göre cevaplandırılması istenmektedir. 2. Okuyucunun yeni bir ev ile ilgili sorulan soruları cevaplama istenmiştir.
Yeni Bir Hayat 1B	Hava bedava su bedava	1. Hazırlık çalışması 2. Soruları metne göre cevaplayalım.	1. Okuma öncesi verilen hazırlık çalışmasında verilen cümleleri doğru fatura tiplerinin altına işaretlenmesi istenmiştir. 2. Okuma metninde bir eve taşınırken gerekli işlemlerle ilgili soruların metne göre cevaplanması

Ünite 1	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
		3. Eşleştirelim. 4. Ya siz?	istenmiştir. 3. Abonelikler ve ilgili oldukları kurumların eşleştirilmesi istenmiştir. 4. Metin ile ilgili bilgilerden yola çıkarak okuyucunun kendisine yönelik soruyu cevaplaması istenmiştir.
Yeni Bir Hayat 1C	Yeni bir şehirde hayat	1. Hazırlık çalışması 2. Soruları metne göre cevaplayalım. 3. Ya siz?	1. Verilen hazırlık çalışmasında okuyucuya Türkiye'deki ilk günleri ile ilgili duyguları sorulmaktadır. 2. İkinci Vatanım Türkiye adlı okuma metnine göre hazırlanan soruların cevaplanması istenmiştir. 3. Metin ile ilgili bilgilerden yola çıkarak okuyucunun "ikinci vatanım" sözünden ne anladığı sorulmaktadır.

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Öğretim kitabı 1. Ünite de yer alan soruları metne göre cevaplama etkinliği ve hazırlık soruları ile okunan metin hakkında genel bilgi sahibi olma ve metinle ilgili ayrıntılı bilgi edinme becerileri yoklanmıştır. "Ya siz?" bölümünde okucuya yönelik sorular sorularak edindiği güncel bilgileri transfer etmesi istenmiştir.

1. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (1A, 1B, 1C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (1A, 1B, 1C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (1A, 1B, 1C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B1 düzeyi 2. Ünite de yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B1) 2. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 2	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
İş Dünyası 2A	İş Hayatı	1. Kelimeleri uygun boşluklara yerleştirelim. 2. Bu cümleleri kim	1. Bu bölümde okuyucudan metin içinde yer alan iş ile ilgili kelimeleri uygun boşluklara yerleştirmesi istenmiştir. 2. Okuyucunun metinde iş ile ilgili kurulan

Ünite 2	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
		söyleyebilir? Metne göre yazalım. 3. Ya siz?	cümleleri kimin söylediğini tahmin ederek yazması istenmektedir. 3. Okuyucuya kendini çalışan olarak nasıl tanımladığı sorulmaktadır.
İş Dünyası 2B	Başarı Öyküleri	1. Hazırlık Çalışması 2. Bilgilerin hangisi metinde bulunmaktadır? 3. Kelimeleri yakın anlamlıları ile eşleştirelim. 4. Aşağıdaki ifadeler sizce ne demektir? 5. Ya siz?	1. Okuma öncesi verilen hazırlık çalışmasında farklı haberler ile ilgili oldukları başlıkların eşleştirilmesi istenmiştir. 2. Bilgilerden metin içinde bulunanlar işaretlenecektir. 3. Metin içinde yer alan beş kelime ile yakın anlamları eşleştirilecektir. 4. Günlük dilde kullandığımız ifadelerin anlamları tahmin edilerek yazılacaktır. 5. Okuyucudan kendi ülkesinde dünyaca ünlü başarılı iş insanlarını tanıtmaları istenmiştir.
Yeni Bir Hayat 2C	Meslekler	1. Hazırlık çalışması 2. Aşağıdaki paragraflar ile başlıkları eşleştirelim. 3. Cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.	1. Bu bölümde okuyucu nasıl bir işte çalışmak istediği ile ilgili hazırlanan anketi tamamlaması istenmektedir. 2. Meslek seçimi ile ilgili verilen metin okunduktan sonra verilen başlıklar paragraflarla eşleştirilecektir. 3. Meslek seçimi ile ilgili verilen metinde geçen cümlelerin doğru ya da yanlış olarak işaretlenmesi istenmektedir.

Hazırlık çalışmaları ile okuyucunun metin ile ilgili genel bir bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır. 2A bölümünde kelimeleri uygun boşluğa yerleştirme etkinliği ile okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisi yoklanmıştır. 2A ve 2B bölümlerinin 2. etkinlikleri ve 2C bölümünün 3. etkinliği okuyucunun metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinmesini sağlayacaktır. 2A ve 2B bölümlerinde yer alan “Ya siz?” etkinliklerinde ise okuyucuya yönelik sorular sorularak edindiği güncel bilgileri transfer etmesi istenmiştir. 2B bölümünün 3. etkinliğinde okuyucunun metinle ilgili bilgileri transfer etmesi amaçlanmıştır. 2C bölümündeki yer alan paragraf ve başlık eşleştirme etkinliği, metne uygun başlık önerme becerisini yoklamaktadır.

2. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (2B, 2C)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (2A)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (2A, 2B, 2C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (2A, 2B)

Okunan metne uygun başlık önerme (2C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B1 düzeyi 3. Ünite de yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B1) 3. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
3			
Her Şeyin Başlı Sağık	Can Boğazdan Gelir	1. Hazırlık Çalışması 2. Aşağıdaki bilgileri dolduralım 3. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım. 4. Kelimelerin anlamlarını tahmin edelim. 5. Ya siz? Sizce metindeki en önemli tavsiye nedir?	1. Bu bölümde okuyucudan sağlıklarına ne ölçüde dikkat ettiklerini belirleyen tabloyu işaretlemeleri beklenmektedir. 2. Okuyucu metni okuduktan sonra metin başlığını, metindeki anahtar sözcükleri ve konusunu yazması beklenmektedir. 3. Okuyucu, sağlıklı yaşam tavsiyeleri ile ilgili metinde geçen ifadeleri doğru ya da yanlış olarak işaretleyecektir. 4. Okuyucudan, metin içinde altı çizili kelimelerin anlamlarını tahmin edip yazmaları istenmektedir. 5. Tavsiyeleri önem derecelerine göre puanlamaları ve en önemli tavsiyenin ne olduğunu yazmaları beklenmektedir.
3A			
Her Şeyin Başlı Sağık	Şifa Olsun	1. Hazırlık Çalışması: 2. Cümleleri metinde uygun yerlere yerleştirelim. 3. Aşağıdaki kelimeleri anlamlıları ile eşleştirelim. 4. Bulaşıcı hastalıkların hangi belirtilerinden vardır?	1. Metni okumadan önce hastalık belirtileri ile ilgili verilen fiiller boşluklara yazılacaktır. 2. Okuyucu cümleleri metindeki boşluklara yerleştirecektir. 3. Hastalıkla ilgili verilen kelimeler anlamları ile eşleştirilecektir. 4. Bulaşıcı hastalık ve korunma yolları ile ilgili metni okuduktan sonra belirtiler işaretlenecektir. 5. Okuyucudan metinde yer alan bilgilerden yola çıkarak bunlar arasındaki farkları yazması
3B			

Ünite	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
3		5. Bakteriler, virüsler ve parazitler arasındaki farklar nelerdir? 6. Ya siz? Hangi bulaşıcı hastalıkları biliyorsunuz?	beklenmektedir. 6. Okuyucu, güncel bilgilerinden yola çıkarak soruyu cevaplayacaktır.
Her Şeyin Başlı Sağlık 3C	Ruh Sağlığı	1. Hazırlık çalışması 2. Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlarıyla eşleştirelim. 3. Metinde hangi soruların cevabı var işaretleyelim. 4. Ya siz?	1. Okuma öncesi, psikolojik hastalıklarla ilgili anketi doldurmaları istenmektedir. 2. Metinde geçen kelimeler eş anlamları ile eşleştirilecektir. 3. Okuyucu metni tarayarak ilgili cevaplarını buldukları soruları işaretleyecektir. 4. Okuyucu verilen soruları kendilerine göre cevaplayacaktır. - Daha önce çevrenizde temizlik hastası insanlar gördünüz mü? - Hangi psikolojik hastalıkları biliyorsunuz?

3. ünite her üç bölümdeki hazırlık çalışmaları ile okuyucunun metin hakkında genel bir bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır. 3A bölümünde okuyucudan metin başlığını yazması istenmiştir. Aynı bölümde okuyucudan metindeki anahtar sözcükleri ve metnin konusunu yazması beklenmektedir. Bu etkinlik, metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma becerisinin gelişimini amaçlanmaktadır. 3A ve 3C bölümlerinde bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisine yönelik kelime etkinlikleri mevcuttur. Her 3 bölümde metinle ilgili soruların cevaplarını bulmaları istendiği için okuyucu metinle alakalı ayrıntılı bilgiyi edinme becerisinin geliştirmesi amaçlanmaktadır. Son bölümlerde yer alan etkinlik sorularının metinle ilgili bilgileri transfer etme becerisine yönelik hazırlandığı söylenebilir.

3. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (3A, 3B, 3C)

Okunan metne uygun başlık önerme (3A)

Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma (3A)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (3A, 3C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (3A, 3B, 3C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (3A, 3B, 3C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B1 düzeyi 4. Ünite de yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B1) 4. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
4			
Eğitim Hayatı 4A	Üniversite Hayatı	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık Çalışması2. Sizce öğrenmenin yaşı var mı?3. Cümlelerden hangisi üç kişinin ortak özelliğidir?4. Aşağıdaki bilgiler kim hakkındadır? Yazalım.5. Ya siz?	<ol style="list-style-type: none">1. Metin öncesi okuyucu çeşitli faaliyetleri öğrenme yaşı ile ilgili verilmiş soruları cevaplayacaktır.2. Metin öncesi verilmiş etkinlik orusu okuyucuya göre cevaplanacaktır.3. “Okumanın yaşı yoktur” isimli metin ayrıntılı okunduktan sonra etkinlikte verilen kişilik özelliklerinden ortak olanların işaretlenmesi istenmiştir.4. Okuyucudan verilmiş cümlelerden hangilerinin metindeki kişilere ait olduklarını yazmaları istenmiştir.5. Okuyucunun kendi bilgilerinden yola çıkarak soruyu yorumlaması istenmiştir.
Eğitim Hayatı 4B	Öğrenme Tarzları	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık Çalışması2. Kelimeleri yakın anlamlılarıyla eşleştirelim.3. Aşağıdaki mesleklerde başarılı olmak için sizce hangi zeka alanlarında güçlü olmak gerekir?4. Metinde koyu yazılmış zamirlerin hangi isimlere işaret ettiğini yazalım.5. Aşağıdaki özellikler yedi zeka alanından hangisine ait olabilir?	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık bölümünde eğitim ile ilgili verilen kelimele ve ifadelerin anlamlarını ve farkları belirtilecektir.2. Metin okunduktan sonra aşağıdaki kelimeler yakın anlamlılarıyla eşleştirilecektir.3. Metindeki bilgilerden yola çıkarak verilen mesleklerde baskın olan zeka alanları yazılacaktır.4. Metin ayrıntılı okunduktan sonra zamirlerin işaret ettiği isimler yazılacaktır.5. İkili grup çalışması eşliğinde verilen özelliklerin yanlarına zeka özelliklerinin numaraları yazılacaktır.

Ünite	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
4	Eğitim Hayatı	1. Hazırlık çalışması 2. Haberlere başlık önerilerini eşleştirelim. 3. Cümleler hangi paragrafta ait bilgilerdir?	1. Okuyucudan kendi ülkesindeki eğitim sistemi ve diğer ülkelerden farklılıkları hakkında konuşması istenmiştir. 2. Metinde geçen haberlerle ilgili verilen 6 farklı başlık okuyucu tarafından eşleştirilecektir. 3. Okuyucu metni tarayarak haberlerle bağlantısı olan cümleleri bulup ilgili paragraf numarasını yazacaktır.

Her üç bölümde yer alan hazırlık etkinlikleri ile okuyucunun metin hakkında genel bir bilgi sahibi olması amaçlanmıştır. Her üç bölümde metin hakkında ayrıntılı bilgi edinme becerisine odaklanıldığını söyleyebiliriz. 4A bölümünün 3. Etkinliğinde okuyucu metindeki bilgileri kullanarak verilen etkinliği yapmasından yola çıkarak okuyucunun metinle ilgili bilgileri transfer etmesi amaçlanmıştır. 4B bölümündeki hazırlık çalışmasında okuyucudan eğitim ile ilgili verilen kelime ve ifadelerin anlamlarını tahmin etmesi beklenmektedir. Bu etkinlik aracılığıyla okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisi ön plana çıkmaktadır. 4C bölümünde yer alan 2. etkinlikte uygun başlık önerileri istenerek metne uygun başlık önerme becerisinin ölçülmesi sağlanmıştır.

4. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (4A, 4B, 4C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (4A, 4B, 4C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (4A, 4B)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (4B)

Okunan metne uygun başlık önerme (4C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B1 düzeyi 5. Üniteye yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B1) 5. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 5	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Hayallerimiz 5A	İnsan Hayalleri ile Yaşar	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık Çalışması2. Aşağıdaki sosyal media paylaşımlarını inceleyelim. Hangilerine katılıyorsunuz? İşaretleyelim.3. Aşağıdaki konulardan hangileri hakkında istekler ya da şikayetler vardır?4. Sizce metindeki cümleleri kim söylemiştir?5. Ya siz? Hayatınızda en çok neler için “Keşke” diyorsunuz?	<ol style="list-style-type: none">1. Metin öncesi okuyucu verilen fotoğrafları inceleyerek bu kişilerin gelecek ile ilgili ne yapmak istedikleri hakkında konuşacaktır.2. Okuyucu sosyal media paylaşımlarının yer aldığı metni ayrıntılı okuduktan sonra katıldıklarını işaretleyecektir.3. Okuyucunun sosyal medya paylaşımlarının hangi konularla ilgili olduğunu tahmin edip işaretlemesi beklenmektedir.4 Okuyucu, okuduğu metinden yola çıkarak kendi tahminlerini yazacaktır.5. Okuyucunun kendisine yönelik sorulan soruyu cevaplama istenmiştir.
Hayallerimiz 5B	Son Pişmanlık Fayda Etmez	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık Çalışması2. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.3. Metinde geçen aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını yakın anlamları ile	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık bölümünde okuyucu verilen cümlelerden hangilerine katıldığını söyleyecektir.2. Pişmanlık ile ilgili verilen metnin ayrıntılı okunmasından sonra cümlelerin doğru ya da yanlış olarak işaretlenmesi beklenmektedir.3. Okuyucunun metinde geçen kelimelerin anlamını kestirmesi ve yakın anlamlarıyla eşleştirmesi beklenmektedir.4. Okuyucunun kendi bilgilerinden yola çıkarak soruyu yorumlaması istenmiştir.

Ünite 5	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
		eşleştirelim. 4. Ya siz?	
Hayallerimiz 5C	Şikayetlerimiz	1. Hazırlık çalışması 2. Aşağıdaki cümleleri kim söylemiştir? Yazalım. 3. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım. 4. Ya siz? İnternette alışveriş yapar mısınız?	1. İnternet alışverişi ile ilgili soruların ikili gruplar halinde cevaplanması istenmiştir. 2. Metinde üç farklı kişinin bahsettiği sorunlar okunduktan sonra verilen üç cümleyi kimin söylediği yazılacaktır. 3. Metnin ayrıntılı okunmasından sonra cümlelerin doğru ya da yanlış olarak işaretlenmesi beklenmektedir. 4. Okuyucu kendisine yönelik sorulan soruyu cevaplayacaktır.

Her üç bölümde yer alan hazırlık etkinlikleri ile okuyucunun metin hakkında genel bir bilgi sahibi olması amaçlanmıştır. Her bir bölümde metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme ve metinle ilgili bilgileri transfer etme becerisine yönelik etkinliklerin olduğu görülmüştür. 5B bölümünde yer alan kelime etkinliği, bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisinin ölçülmesine yöneliktir. Her 3 bölümün sonunda okuyucuya yönelik sorularla metinle ilgili bilgileri transfer edilmesi istenmiştir.

5. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (5A, 5B, 5C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (5A, 5B, 5C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (5A, 5B, 5C)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (5B)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B1 düzeyi 6. Üniteye yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B1) 6. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 6	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Bir Dünya Kültür 6A	Kültürel Farklılıklar	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık Çalışması2. Metinde hangi beden dili hareketleri hakkında bilgi vardır? İşaretleyelim.3. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.4. Ya siz?	<ol style="list-style-type: none">1. Resimde verilen farklı beden dili hareketlerinin anlamları yazılacaktır.2. Bu etkinlik, farklı kültürlerde beden dilleri ile ilgili bilgilerin verildiği metne göre cevaplanacaktır.3. Cümlelerin doğru ya da yanlış olarak işaretlenmesi beklenmektedir.4. Beden dili kullanımı arasındaki farklar hakkında konuşulması beklenmektedir.
Bir Dünya Kültür 6B	Hayat Tarzları	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık Çalışması2. Fotoğraflardan hangisinde göçebe kişileri görüyorsunuz?3. Röportajı okuyalım, aşağıdaki konulardan hangileri hakkında bilgiler vardır? İşaretleyelim.4. Röportajı detaylı bir şekilde tekrar okuyalım. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.5. Ya siz?	<ol style="list-style-type: none">1. Göçebe ve yörük kelimelerinin anlamları hakkında konuşulacaktır.2. Fotoğraflara bakarak kişilerin hayatları hakkında konuşulacaktır.3. 5 konunun hangileri hakkında bilgi olduğunun bulunması istenmiştir.4. Cümlelerin doğru ya da yanlış olarak işaretlenmesi beklenmektedir.5. Okuyucu, köy hayatı hakkında bildiklerini ifade edecektir.
Bir Dünya Kültür 6C	Festivaller	<ol style="list-style-type: none">1. Hazırlık çalışması2. Sizin ülkenizde festivaller var mı? Bu festivallerde nasıl etkinlikler var?3. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.4. Aşağıdaki renklerin altına Holi festivalindeki anlamlarını yazalım.5. Ya siz?	<ol style="list-style-type: none">1. Okuyucu, fotoğraflardaki festivaller ile isimlerini eşleştirecektir.2. Okuyucunun kendi kültüründe yer alan festivallerle ilgili konuşması beklenmektedir.3. Dünyadaki festivaller ile ilgili soruların yer aldığı etkinlik, metne göre cevaplanacaktır.4. Holi festivalindeki renklerin temsil ettiği anlamlar, renklerin altına yazılacaktır.4. Okuyucu verilen festivallerden

Ünite 6	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
			katılmak istediklerini açıklayacaktır.

6. ünite her üç bölümde okuma öncesi hazırlık çalışmaları bulunmaktadır. Bu etkinlikler okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olmaya yönelik düzenlenmiştir. 6C bölümündeki 2. etkinlik de okuma öncesi genel bilgi sahibi olmaya yönelik hazırlandığı görülmüştür. 6B bölümünde yer alan hazırlık çalışmasının okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisini ölçmek amacıyla düzenlendiği söylenebilir. Her üç bölümde yer alan okuma sonrası etkinlikleri ile okuyucunun okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinmesi amaçlanmaktadır. Her üç bölümün son etkinliklerinde metinle alakalı okuyucuya yönelik sorular okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme becerisi ile ilgilidir.

6. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (6A, 6B, 6C)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (6B)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (6A, 6B, 6C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B2 düzeyi 1. Ünite yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 7'de gösterilmiştir.

3.1.2. Yeni İstanbul Ders Kitabı B2 Düzeyinin Okuma Becerileri Açısından İncelenmesi

Tablo 7

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B2) 1. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 1	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Leyleği Havada Görmek 1A	Leylek Havada	1. Hazırlık Çalışması 2. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım. 3. Ya siz?	1. Bu bölümde turizm çeşitleri ile resimler eşleştirilecektir. 2. “Çekyat turizmi” isimli metnin ayrıntılı okunmasından sonra cümlelerin doğru ya da yanlış olarak işaretlenmesi beklenmektedir. 4. Okuyucu, “çekyat turizmi”ni tercih edip etmediği hakkında konuşacaktır.

Ünite 1	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Leyleği Havada Görmek 1B	Turizmin Farklı Yüzleri	1. Hazırlık Çalışması 2. Metinde hangi soruların cevabı var? İşaretleyelim. 3. Aşağıdaki konulardan hangileri ile ilgili öneri bulunmaktadır? 4. Ya siz?	1. Okuma öncesi verilen hazırlık çalışmasında bir durum sorusu verişmiştir. Okuyucunun verilen duruma yönelik konuşması beklenmektedir. 2. Metnin ayrıntılı okunmasından sonra etkinlik sorularının metin içinde taranarak hangilerinin cevapları olduğu bulunacaktır. 3. Okuyucu, metinde verilen bavlul hazırlama önerilerinin ilgili olduğu konu başlıklarını bulmaya çalışacaktır. 4. Okuyucunun bavlul hazırlama sürecinde dikkat edilmesi gereken konular hakkında konuşması beklenmektedir.
Leyleği Havada Görmek 1C	Geldim, Gördüm, Yazdım	1. Hazırlık çalışması 2. Aşağıdaki bilgileri fotoğraftaki yerlerin numaraları ile eşleştirelim. 3. Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayalım. 4. Ya siz?	1. Dünyanın farklı yerlerinden verilen fotoğraflardaki tarihi yerler ve ülkelerinin eşleştirilmesi ve bu yerler hakkında okuyucunun neler bildiği sorulmuştur. 2. Metin öncesi verilen etkinlikte verilen dört bilgi bir önceki etkinlikteki tarihi yerler ile eşleştirilecektir. 3. Cümle tamamlama etkinliğinde eksik bilgiler, metnin ayrıntılı okunup doğru bilginin tespit edilmesiyle tamamlanacaktır. 4. Bu bölümde okuyucu kendi ülkesindeki farklı dinlere ait kutsal yerler hakkında konuşması beklenmektedir.

1. ünite okuma öncesi verilen hazırlık çalışmaları ile okuyucunun metin hakkında genel bir bilgi sahibi olması amaçlanmıştır. 1A bölümünün 2. Etkinliği, 1B ve 1C bölümünün 2. Ve 3. Etkinliklerinde yer alan doğru yanlış soruları, cümle tamamlama soruları okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme becerisine odaklanmıştır. Okuma sonrasında her üç bölümde yer alan “Ya siz” isimli etkinlikler, okuyucuya yönelik sorular içerdiği için okuyucunun edindiği güncel bilgileri transfer etmesine yönelik düzenlendiği görülmektedir.

1. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (1A, 1B, 1C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (1A, 1B, 1C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (1A, 1B, 1C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B2 düzeyi 2. Ünite de yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B2) 2. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 2	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Yeni Bir Hayat 2A	Teknoloji	1. Hazırlık Çalışması 2. Metinde aşağıdaki sorulardan hangilerinin cevapları var? İşaretleyelim. 3. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım. 4. Ya siz?	1. Metin öncesi verilen etkinlikte okuyucu, bilgisayar kısa yollarının anlamlarını tahmin edip boşluklara yerleştirecektir. 2. Okuyucu, bilgisayar ve internet ile ilgili verilen bilgilerin hangi soruların cevapları olduğunu belirlemesi ve işaretlemesi istenmektedir. 3. Verilen 3 açık uçlu soru, metindeki bilgilere göre cevaplanacaktır. 4. Okuyucu, ilk bilgisayarı kaç yaşında edindiğini ve ne amaçla kullandığını açıklayacaktır.
Yeni Bir Hayat 2B	İletişim	1. Hazırlık Çalışması 2. Metni okuyalım. Aşağıdaki alt başlıkları yerleştirelim. 3. Tabloyu metindeki sayısal verilerle tamamlayalım. 4. Uygun seçeneği işaretleyelim. 5. Ya siz?	1. Okuyucu, okuma öncesi verilen bu etkinlikte sosyal media ile ilgili cümlelerden hangilerine katıldığını açıklayacaktır. 2. Türkiye’de internet erişimi ve kullanımı ile ilgili metindeki alt paragraflara uygun başlıklar yerleştirilecektir. 3. Okuyucunun metindeki sayısal verilerin ayrıntılı taraması ve tabloyu bu verilere göre doldurması beklenmektedir. 4. Verilen üç farklı çoktan seçmeli soru, metindeki bilgilere göre işaretlenecektir. 5. Okuyucu, internet hangi amaçla kullandığı hakkında konuşacaktır.
Yeni Bir Hayat	Geldim, Gördüm, Yazdım	1. Hazırlık çalışması 2. Siz en çok hangi ulaşım araçlarını	1. Okuyucu, verilen ulaşım araçlarını uygun boşluklara yerleştirecektir. 2. ve 3. Etkinlikler okuma öncesi verilmiş olup

Ünite 2	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
2C		kullanıyorsunuz? 3. Sizce en güvenli ve rahat ulaşım aracı hangisidir? 4. Aşağıdaki seçeneklerden uygun olanı işaretleyelim. 5. Aşağıdaki ulaşım araçları hakkında hangi bilgiler vardır? İşaretleyelim. 6. Ya siz?	ulaşım araçları hakkında konuşmaya yöneliktir. 4. Bu bölümde verilen çoktan seçmeli sorular, metindeki bilgilere göre işaretlenecektir. 5. Okuyucu ulaşım araçları ile ilgili verilen tabloyu metne göre dolduracaktır. 6. Okuyucu, kendi ülkesindeki ilginç ulaşım araçları hakkında konuşacaktır.

2. ünite de okuma önce etkinliklerin sayısının arttığı gözlemlenmiştir. Bu etkinlikler sayesinde okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olmaya yönelik düzenlenmiştir. 2B bölümünde yer alan metindeki alt başlıkları yerleştirme etkinliği okunan metne uygun başlık önerme becerisini ölçtüğü söylenebilir. Bu ünite de her üç bölümde metne göre verilen soruların cevaplanmasına yönelik farklı türde etkinlikler mevcuttur. Bu etkinliklerin, okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinmesine ve okunan metinle ilgili genel bilgi sahibi olmasına yönelik hazırlandığı görülmüştür. Bölümlerdeki son etkinlikler, okuyucunun edindiği güncel bilgileri transfer etmesine yönelik düzenlenmiştir.

2. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (2A, 2B, 2C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (2A, 2B, 2C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (2A, 2B, 2C)

Okunan metne uygun başlık önerme (2B)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B2 düzeyi 3. Ünite de yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B2) 3. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 3	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Değişen Dünya 3A	Moda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hazırlık Çalışması 2. Aşağıdaki resimlere bakalım. Metne göre hangi resim hangi yıllara aittir? 3. Metindeki altı çizili sözcüklerin anlamları aşağıdakilerden hangisidir? 4. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayın. 5. Ya siz? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Metin öncesi bilgisayar kısa yollarının anlamlarını tahmin edip boşluklara yerleştirecektir. 2. Okuyucu, bilgisayar ve internet ile ilgili verilen bilgilerin hangi soruların cevapları olduğunu işaretlemesi istenmektedir. 3. Okuyucunun etkinlikte anlamlarını verilen sözcükleri doğru şekilde yerleştirmesi beklenmektedir. 4. Verilen 3 açık uçlu soru, metindeki bilgilere göre cevaplanacaktır. 5. Okuyucu, ilk bilgisayarı kaç yaşında edindiğini ve ne amaçla kullandığını açıklayacaktır.
Değişen Dünya 3B	İletişim	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hazırlık Çalışması 2. Metni okuyalım. Aşağıdaki alt başlıkları yerleştirelim. 3. Aşağıdaki tabloyu metindeki sayısal verilerle tamamlayalım. 4. Uygun seçeneği işaretleyelim. 5. Ya siz? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okuma öncesi verilen sosyal medya ile ilgili cümlelerden hakkında konuşulacaktır. 2. Metindeki alt paragraflara uygun başlıklar yerleştirilecektir. 3. Metindeki sayısal verilerin bulunarak tablonun bu verilere göre doldurulması istenir. 4. Verilen üç farklı çoktan seçmeli soru, metindeki bilgilere göre işaretlenecektir. 5. Okuyucu, internet hangi amaçla kullandığı hakkında konuşacaktır.
Değişen Dünya 3C	Geldim, Gördüm, Yazdım	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hazırlık çalışması 2. Siz en çok hangi ulaşım araçlarını kullanıyorsunuz? 3. Sizce en güvenli ve rahat 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okuyucu, verilen ulaşım araçlarını uygun boşluklara yerleştirecektir. 2. ve 3. Etkinlikler okuma öncesi verilmiş olup ulaşım araçları hakkında konuşmaya yöneliktir.

Ünite 3	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
		ulaşım aracı hangisidir?	
		4. Seçeneklerden uygun olanı işaretleyelim.	4. Çoktan seçmeli sorular, metindeki bilgilere göre işaretlenecektir.
		5. Ulaşım araçları hakkında hangi bilgiler vardır?	5. Okuyucu ulaşım araçları ile ilgili verilen tabloyu metne göre dolduracaktır.
		6. Ya siz?	6. Okuyucu, kendi ülkesindeki ilginç ulaşım araçları hakkında konuşacaktır.

3A, 3B ve 3C bölümlerinde yer alan hazırlık çalışmaları, metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma becerisine odaklanmıştır. 3A bölümünde yer alan 2. ve 4. etkinliklerde okuyucunun metin hakkında ayrıntılı bilgi edinmesi becerisinin ölçüldüğü söylenebilir. 3A bölümünde yer alan sözcüklerin anlamlarını bulma etkinliği, bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisine yönelik düzenlenmiştir.

3B bölümünün 2. etkinliğinde metne göre başlıkların yerleştirilmesi istenerek okunan metne uygun başlık önerme becerisinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. 3A, 3B ve 3C bölümlerindeki 3. ve 4. etkinlikler ile 3C bölümündeki 5. etkinlik metin hakkında ayrıntılı bilgi edinme becerisine odaklanmıştır. Her 3 bölümün son etkinlikleri, okuyucuya yönelik sorular içermektedir. Bu etkinliklerde, okuyucunun metinle ilgili bilgileri transfer edebilmesi beklenmektedir.

3. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (3A, 3B, 3C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (3A, 3B, 3C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (3A, 3B, 3C)

Okunan metne uygun başlık önerme (3B)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (Guessing the meaning) (3A)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B2 düzeyi 4. Üniteye yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B2) 4. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 4	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Dünyadan haberler	Suç ve Ceza	1. Hazırlık Çalışması	1. Metin öncesi verilen bu etkinlikte suçun tanımı sorulmaktadır.
4A		2. Suç türlerini kendimize göre sınıflayalım.	2. Okuyucu, suç ile ilgili verilen kelimeleri ağır ve hafif suçlar olarak sınıflandırması beklenmektedir.
		3. Siz yukarıdaki sınıflamaya farklı bir suç türü eklemek ister misiniz?	3. Okuyucunun suç türleri hakkında mevcut bilgisi sorulmaktadır.
		4. Tabloya bakarak uygun sözcükleri tamamlayalım.	4. Okuyucu, cümlelerdeki boşlukları tabloda verilen suç tanımlarına göre dolduracaktır.
		5. Uygun sözcükleri aşağıdaki boşluklara yerleştirelim.	5. Metinde verilen sözcüklerin anlamları doğru şekilde tahmin edilerek uygun boşluklara yerleştirilecektir.
		6. Aşağıdaki tabloyu metne göre dolduralım.	6. Okuyucu, tabloda verilen boşlukları, metni ayrıntılı tarayarak dolduracaktır.
Dünyadan haberler	Talihsiz olaylar dizisi	1. Hazırlık Çalışması	1. Okuyucu, verilen haberlerden hangilerinin medyada daha çok görüldüğü hakkında konuşacaktır.
4B		2. Sizce bu haberlerde hangi olaylara yer verilmiştir?	2. Manşetler hakkında tahminlerde bulunulacaktır.
		3. John'un başına gelen olayları sıralayalım.	3. Metinde geçen olayların doğru şekilde sıralanması istenmektedir.
		4. Haberlere göre aşağıdaki olayların sebepleri nelerdir?	4. Okuyucu, haberler ve sebeplerini doğru şekilde eşleştirecektir.
		5. Koyu renkle yazılmış kelimelerin anlamlarını tahmin edelim.	5. Sorularla cevaplar eşleştirildikten sonra kelimelerin anlamları hakkında konuşulacaktır.
			6. Okuyucunun son zamanlarda medyada izlediği ilginç haberler hakkında konuşması beklenmektedir.

Ünite 4	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
		6. Ya siz?	
Dünyadan haberler 4C	Kültür Sanat Haberleri	1. Hazırlık çalışması 2. Hazırlık çalışması 3. Kültür-sanat etkinliklerine ait bilgileri tabloya yazalım. 4. Aşağıdaki bilgiler, hangi etkinliğe ait? 5. Ya siz?	1. Okuyucu, yaşadığı şehirdeki etkinlikleri nereden öğrendiği hakkında konuşacaktır. 2. Tabloda verilen kültür sanat etkinliklerinden hangilerini yaptıkları hakkında konuşulacaktır. 3. Etkinliklerin tarihleri, mekanları ve giriş şartları metne göre doldurulacaktır. 4. Dört cümlenin hangi etkinliklere ait olduğu yazılacaktır. 5. Okuyucu, okuduğu ya da daha önce katıldığı kültür sanat etkinlikleri hakkında konuşacaktır.

4A bölümünde metin öncesi 4 farklı etkinlikten oluşan hazırlık çalışması bulunmaktadır. 4B ve 4C bölümlerinde ise iki farklı hazırlık çalışması bulunmaktadır. Bu hazırlık çalışmalarının okuma öncesi metin hakkında genel bilgi sahibi olma becerisine odaklandığı görülmektedir. 4A bölümünde, anlamları verilen sözcüklerin yerleştirilmesi istenmiştir. 4B bölümünde koyu renkli yazılmış kelimelerin anlamlarının tahmin edilmesi istenmiştir. Bu etkinlikler, bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisine yönelik hazırlanmıştır. 4A bölümünün son etkinliğinde verilen tablo metindeki bilgilere göre doldurulacaktır. Bu etkinlik, okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme becerisini içermektedir. 4B ve 4C bölümlerindeki okuma sonrası etkinliklerinin de okunan metin hakkında ayrıntılı bilgi edinme becerisini içerdiği görülmüştür. 4B ve 4C bölümünün son etkinlikleri, okunan metinle ilgili bilgileri transfer etmeye yöneliktir.

4. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (4A, 4B, 4C)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (4A, 4B)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (4A, 4B, 4C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (4A, 4B, 4C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B2 düzeyi 5. Üniteye yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B2) 5. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 5	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Harikalar Dünyası 5A	Doğa Harikaları	1. Hazırlık Çalışması	1. Okuyucu, verilen kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup boşluklara yerleştirecektir.
		2. Bilgilerden hangileri var?	2. Okuyucu verilen cümlelerin metinde var olup olmamasına göre işaretleme yapacaktır.
		3. Metinde geçen “gönlünü hoş tutmak” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?	3. Metinde verilen deyimın anlamını tahmin etmesi ve doğru şıkkı işaretlemesi beklenmektedir.
		4. Ya siz?	4. Okuyucu kendi ülkesindeki doğa harikalarını anlatacaktır.
Harikalar Dünyası 5B	Mimari Harikalar	1. Hazırlık Çalışması	1. Okuyucu, verilen yapılardan hangilerini bildiği hakkında konuşacaktır.
		2. Metinde Tac Mahal ile ilgili hangi konulara yer verilmiştir?	2. Okuyucu, on farklı konudan metinde hangilerine yer verildiğini bulmaya çalışacaktır.
		3. Aşağıdaki bilgiler kimlerle ilgilidir?	3. Metinde yer alan bilgilerin hangi kişilere ait olduğu yazılacaktır.
		4. Haberlere göre aşağıdaki olayların sebepleri nelerdir?	4. Haberler ve sebepleri eşleştirilecektir.
		5. Ya siz?	5. Okuyucu gördüğü ve etkilendiği eserleri anlatacaktır.
Harikalar Dünyası 5C	Teknolojik Harikalar	1. Hazırlık çalışması	1. Okuyucu, bugüne kadar icat edilmiş en ilginç buluş hakkında konuşacaktır.
		2. Hazırlık çalışması	2. İcatlar ile ilgili soru hakkında konuşulacaktır.
		3. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.	3. Bu bölümde okuyucu verilen beş cümleden hangilerinin doğru ya da yanlış olduğunu belirleyecektir.
		4. Okuyucunun metinde yer alan icatların kimler için üretildiğini tahmin edip eşleştirmesi	

Ünite 5	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
		4. Aşağıdaki icatlar kimler için üretilmiştir? 5. Ya siz?	beklenmektedir. 5. Metindeki en faydalı icadın ne olduğu hakkında konuşulacaktır.

Her 3 bölümde de hazırlık çalışmaları bulunmaktadır. Bu etkinlikler okuma öncesi metin ile ilgili genel bir bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır. 5A bölümünde verilen hazırlık çalışması, metinle ilgili sözcüklerin anlamlarını bulmaya yönelik olduğu için bu çalışma okuyucunun hem metin hakkında genel bir bilgi sahibi olmasını hem de okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirmesini amaçlamaktadır. 5A bölümünün 3. etkinliğinde verilen deyim ve anlamını tahmin etme etkinliği de okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisinin ölçülmesine yöneliktir. Her üç bölümdeki okuma sonrası verilen etkinlikler, okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme becerisini içermektedir. “Ya siz?” etkinliklerinde ise okuyucuya yönelik sorular sorularak edindiği güncel bilgileri transfer etmesi istenmiştir.

5. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (5A, 5B, 5C)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (5A)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme (5A, 5B, 5C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (5A, 5B, 5C)

Yeni İstanbul Ders Kitabı B2 düzeyi 6. Üniteye yer alan etkinlikler, metin isimleri, etkinlik soruları ve etkinlik sorularına ilişkin açıklamalar Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12

Yeni İstanbul Ders Kitabı (B2) 6. Ünite Okuma Etkinlikleri

Ünite 6	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
Bilinmeyene Yolculuk	Canlılar Dünyası	1. Hazırlık Çalışması	1. DNA ile ilgili verilen bilgiler hakkında konuşulacaktır.
6A		2. Hazırlık Çalışması	2. DNA ile ilgili verilen bilgilerden hangisinin ilginç olduğu açıklanacaktır.
		3. Konular hangi paragrafta bulunmaktadır.	3. Verilen konuların numaralandırılmış paragraflardan hangisinde mevcut olduğu bulunacaktır.

Ünite 6	Etkinlik Adı	Etkinlik Soruları	Etkinlik sorularına yönelik açıklama
		4. Uygun seçeneği işaretleyelim. 5. Ya siz?	4. Eksik bilgiler, okuyucu tarafından tamamlanacaktır. 5. Okuyucunun DNA testleri ile ilgili edindiği güncel bilgiler sorulmaktadır.
Bilinmeyene Yolculuk	Galaksi ve biz	1. Hazırlık Çalışması 2. Hazırlık çalışması 3. Soruları uygun boşluklara yerleştirelim. 4. Aşağıdaki sorulara kısa cevaplar verelim. 5. Ya siz?	1. Görsellere bakarak gezegen adları yazılacaktır. 2. Koyu yazılmış kelimeler anlamları ile eşleştirilecektir. 3. Paragraf öncesi boş bırakılan yerler uygun başlıklarla eşleştirilecektir. 4. Kısa cevap istenilen dört soru metne göre cevaplanacaktır. 5. Okuyucuya uzay istasyonunda yaşamakla ilgili fikri sorulmaktadır.
Bilinmeyene Yolculuk	Bunları biliyor musunuz?	1. Hazırlık çalışması 2. Hazırlık çalışması 3. Tarihlerin karşısına önemli olayları yazalım. 4. Soruları metne göre cevaplayalım. 5. Ya siz?	1. Ülkelerdeki para tasarımları hakkında konuşulacaktır. 2. Okuyucu kendi ülkesinde para tasarımları hakkında konuşacaktır. 3. Metinde geçen olayların hangi tarihlerde gerçekleştiği yazılacaktır. 4. Üç soru metne göre cevaplanacaktır. 5. Bu bölümde paranın icadının insanlık tarihine olan katkısı hakkında konuşulacaktır.

6A, 6B ve 6C bölümlerinde verilen hazırlık çalışmaları, okuma öncesi okuyucunun metin hakkında genel bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. 6B bölümündeki 2. hazırlık çalışması kelimeler ve anlamlarının eşleştirilmesine yöneliktir. Bu etkinliğin okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisini içerdiğini söyleyebiliriz. 6A bölümünde 2. ve 3. etkinlikler, okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme becerisine yönelik düzenlendiği görülmektedir. 6B bölümündeki 3. etkinlikte metindeki bilgilerden genelleme yapılması ve paragraflara uygun konu başlıklarının bulunması istenmektedir. Bu etkinlikte okunan metne uygun başlık önerme becerisi öne çıkmaktadır. 6B ve 6C bölümlerinin 3. ve 4. Etkinliklerinde yer alan soru tipleri incelendiğinde, bu etkinliklerin okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme becerisine yönelik hazırlandığı söylenebilir. Her üç bölümün son etkinlikleri kişinin okuma metinlerinde öğrendiği bilgileri transfer etmesine yönelik hazırlanmıştır.

6. Ünite okuma bölümlerindeki metin ve soru tipleri incelendiğinde şu okuma becerilerini içerdiği görülmektedir:

Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma (6A, 6B, 6C)

Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme) (6A, 6B, 6C)

Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme (6A, 6B, 6C)

Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme (6B)

Okunan metne uygun başlık önerme (6B)

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı (B1-B2) incelenmiştir. Her iki kitapta yer alan okuma etkinlikleri ve etkinlik sorularına ilişkin detaylı açıklama tablolar halinde verilmiştir. Kitapta yer alan okuma etkinlikleri, okuma becerileri bakımından değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Yeni İstanbul ders kitaplarında tüm okuma etkinliklerinde okuma öncesi hazırlık çalışmalarının bulunduğu gözlemlenmiştir. B2 düzeyinde hazırlanmış ders kitabında 23 adet hazırlık çalışması bulunmaktadır. B1 düzeyinde hazırlanmış ders kitabında 16 adet hazırlık çalışması vardır. Bu sonuca göre Yeni İstanbul B2 kitabında yer alan okuma öncesi hazırlık çalışmalarının B1 düzeyindeki çalışmalara göre sayıca fazla olduğu görülmüştür. Hazırlık çalışmalarının bazılarında metinle alakalı kelime öğretimine de yer verilmiştir. Okuma öncesi etkinliklere yer verilerek okuyucunun okunan metinle alakalı genel bir bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır.

Yeni İstanbul B1 düzeyi ders kitabında okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma becerisine yönelik etkinliklere her üniteye yer verilmiştir. Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme ve okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisine yönelik etkinliklere 5 üniteye yer verildiği görülmüştür. Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme becerisi ve metne uygun başlık önerme becerilerine 4 üniteye yer verildiği görülmüştür. Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma becerisine 1 üniteye yer verilmiştir. Yeni İstanbul B1 düzeyi ders kitabında şu becerilere yer verilmediği görülmüştür:

1. Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme
2. Okunan metnin özetini çıkarma (Demirel, 2012, s. 110)

Yeni İstanbul B2 düzeyi ders kitabında okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma, okunan metin hakkında ayrıntılı bilgiyi edinme ve okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme becerilerine her üniteye yer alan üç okuma etkinliğinde yer verildiği görülmüştür. Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerisine yönelik etkinliklere 4 üniteye yer verilmiştir. Okunan metne uygun başlık önerme becerisine yönelik etkinliklere 3 üniteye yer verilmiştir. Yeni İstanbul B2 düzeyi ders kitabında şu becerilere yer verilmediği görülmüştür:

1. Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme
2. Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma
3. Okunan metnin özetini çıkarma

Her iki kitapta da okunan metinle alakalı ayrıntılı bilgi edinmeye yönelik etkinliklere yeterli sayıda yer verildiği görülmüştür. Bu etkinliklerin bazıları, eşleştirme, tablo doldurma, metne göre soruları cevaplama, doğru yanlış, doğru şıkkı işaretleme, olayları akış sırasına göre sıralama, boşluk doldurma, verilen kelimenin anlamını tahmin etme, paragraflara uygun başlık önerme gibi soru tiplerinden oluşmaktadır. Farklı türde etkinliklere yer verilmesi, okuyucunun okunan metinle ilgili kapsamlı bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. Bu etkinliklerin okunan metne uygun başlık önerme, okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme becerilerini de içerdiği görülmektedir.

Yeni İstanbul B1 ve B2 düzeyinde hazırlanmış ders kitaplarında yer alan tüm okuma etkinliklerinin sonunda “Ya siz” isimli bölümlerin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu bölümlerde okuyucuya yönelik sorulara yer verilmektedir. Bu sorular okuyucunun edindiği güncel bilgileri transfer etmesini sağladığı için okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme becerisine odaklanıldığını söylemek mümkündür.

Araştırma sonucunda Yeni İstanbul B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarında şu becerilere yer verilmediği görülmüştür:

4. Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme
5. Okunan metnin özetini çıkarma (Demirel, 2012, s. 110)

Ders kitaplarında farklı okuma becerilerine yönelik etkinliklere yer verilmelidir. Okuma becerileri, metni anlama, kelime anlamını kavrama ve metin içerisinde anlam oluşturma gibi eylemleri içeren otomatik işlemlerdir. Bu işlemler hızlı, verimli ve akıcı bir şekilde gerçekleştirilir ve genellikle bileşenler veya kontrolün farkında olmadan gerçekleşir (Afflerbach, Pearson ve Paris, 2008, 367). Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma, okuduğunu anlamayı ve düşünme süreçlerini geliştiren becerilerden biridir. Okunan metnin özetini çıkarma, algılayıcı ve üretici becerilerin aktif halde kullanılmasını sağlayan yöntemlerden biridir. Özet çıkarma, metinlerdeki üst düzey bilginin farkındalığını artırarak okuma becerilerini geliştirir. Ayrıca bu beceri, öğrencilerin önemsiz bilgiler yerine önemli bilgilere odaklanması sağlamaktadır (Rinehart, Stahl ve Erickson, 1986, s. 433). Okunan metnin özetini çıkarma okuduğunu anlamının yanı sıra kelime dağarcığını geliştirme, okuduklarını yeniden yazma ve yeniden anlatma imkânı sağlamaktadır (Nurhayati ve Fitriana, 2018, s. 43). Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirmeye yönelik etkinlikler okuma öncesi yapılacak çalışmalardandır. Okuyucu metinle ilgili tahmin sürecinde dil deneyimlerini ve dünya bilgilerini kullanarak metinde uygun ipuçlarını seçerler. Tahmin stratejileri, okuyucunun metinden anlam çıkarmasını sağlamaktadır (Afflerbach, 1990, s. 132). Keskin ve Okur (2013, s.304)'un da belirttiği gibi bu tür çalışmalarda amaç, metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktır. Bu sayede öğrenenin metne karşı güdülenmesi ve metnin genel anlamını algılaması artacaktır.

Okuma etkinliklerinde yer alan sözcük öğretimi yabancı dil öğretiminde çok önemlidir. Temel dil becerilerinin etkin kullanımı zengin kelime hazinesine bağlıdır. Ders kitaplarında yer alan okuma etkinliklerinde kelime çalışmalarına daha çok yer verilmesi öğrencilerin kelime öğrenmelerini kolaylaştıracaktır ve buna bağlı olarak her alanda öğrencilerin başarısı artacak ve eğitimde istenen başarı yakalanacaktır. Ayrıca, öğrencilerin kelime hazinelerine göre hazırlanmış okuma metinleri de onlara okuma alışkanlık ve sevgisi kazandıracaktır (Karatay, 2007, s. 151). Kelime dağarcığı zengin bireylerin okuma süreçlerinde daha başarılı oldukları bilindiği için okuma metinlerinde sözcük öğretimi ile ilgili çalışmalara yer verilmelidir. Yeni İstanbul ders kitaplarında okuma öncesi ve sonrası yer alan sorular incelendiğinde sözcük öğretimini hedefleyen etkinliklere yer verildiği görülmüştür.

4.1 Öneriler

Yabancılara Türkçe öğretiminde seviyeye uygun olarak hazırlanacak okuma metinlerinde farklı türk okuma becerilerine odaklanılmalıdır. Ders kitaplarındaki okuma metinlerinde metnin özetini çıkarma, ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma ya da başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme becerilerine de yer verilmelidir. Yabancı dil olarak Türkçe A1-A2 ve C1 seviyesinde hazırlanmış ders kitaplarında yer alan metinlerin okuma becerilere göre incelenmesine yönelik yapılacak yeni araştırmalar bu alana ciddi katkı sağlayacaktır. Bu okuma becerilerini etkili şekilde kazandırmada hangi tür okuma metinlerine yer verilmesi gerektiğine yönelik araştırmalar önerilebilir.

Araştırmada sadece yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinleri incelenmiştir. Farklı diller için hazırlanan kitaplardaki metinlerin okuma becerileri bakımından incelenmesi üzerine yeni çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Afflerbach, P. (1990). The influence of prior knowledge and text genre on readers' prediction strategies. *Journal of reading behavior*, 22(2), 131-148.
- Afflerbach, P., Pearson, P. D. ve Paris, S. G. (2008). Clarifying differences between reading skills and reading strategies. *The reading teacher*, 61(5), 364-373.
- Altunkaya, H. ve Erdem, İ. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Okuma Kaygıları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Reading Anxiety and Reading Comprehension Skills of Learners of Turkish as a Foreign Language. *Sakarya University Journal of Education*, 7(1), 59-77.
- MEB EARGED. (2007). *Öğrencilerin okuma düzeyleri*. Ankara: MEB Kaynak Kitaplar Dizisi. https://www.meb.gov.tr/earged/earged/okuma_duzey.pdf adresinden erişilmiştir.
- Başkan, A. ve Ustabulut, M. Y. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde anlama becerileri (dinleme ve okuma). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 39-55. doi: 10.29000/rumelide.835294
- Catts, H. W. (2022). Rethinking How to Promote Reading Comprehension. *American Educator*, 45(4), 26.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). Qualitative research. *Techniques and procedures for developing grounded theory*.
- Demirel, Ö. (2012). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (4. Baskı) Harlow: Pearson Longman Limited.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi "Kavramlar ve ilkeler teknikler"*.
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Keskin, F., ve Okur, A. (2013). Okuma eğitimi. *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı*, 293-308.
- Nurhayati, D. A. W. ve Fitriana, M. W. (2018). Effectiveness of summarizing in teaching reading

- comprehension for EFL students. *IJOLTL: Indonesian Journal of Language Teaching and Linguistics*, 3(1), 33-50.
- Rinehart, S. D., Stahl, S. A. ve Erickson, L. G. (1986). Some Effects of Summarization Training on Reading and Studying. *Reading Research Quarterly*, 21(4), 422-438. <https://doi.org/10.2307/747614>
- Sreena, S. ve Ilankumaran, M. (2018). Developing productive skills through receptive skills—a cognitive approach. *International Journal of Engineering ve Technology*, 7(4.36), 669-673.
- Ülper, H. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin akıcı sözcük ve metin okuma becerileriyle kavrama becerileri arasındaki ilişkinin karşılaştırılması. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-11.
- Wach, E. ve Ward, R. (2013). *Learning about qualitative document analysis*.
- Yaylı, D. (2014). Anadilinde ve yabancı dilde okuma. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Ed.), *Yabancılarla Türkçe Öğretimi: politika yöntem ve beceriler içinde* (3. bs., s. 67). Ankara: Anı Yayıncılık.

Extended Abstract

Reading skills is one of the main factors in language teaching process. Course books which are among the materials for Turkish as a foreign language should consist of reading texts including different reading skills. In this study reading skills that are used for analysing the reading texts are presented. Yeni İstanbul Turkish for International Students Course Books at B1-B2 levels are used in this research. In this study in which the data were obtained from document analysis reading texts were examined in terms of 8 different reading skills (predicting, generalizing, guessing the meaning, surveying, scanning, finding the main idea and supporting ideas, transferring the ideas, summarizing). The aim of this study is to analyse the reading texts extensively which are used in Yeni İstanbul course books and contribute to this field for further studies. According to the results received from the study show that reading texts used in the course books lack some of the reading skills (predicting, finding the main idea and supporting ideas, summarizing) that are necessary for reading comprehension.